SBIR) і передачі технологій малого бізнесу (Small Business Technology Transfer – STTR).

Варто також звернути увагу на порядок використання доходів від інтелектуальної власності в країнах ЄС. Ключовим питанням (з точки зору використання доходів від комерціалізації) є розподіл доходів від комерціалізації між основними учасниками, залученими в процес комерціалізації.

Слід зазначити, що з точки зору дослідницької організації доходи від ліцензування, продажу патентів є важливою, але не визначальною статтею доходів. Таким чином, ці види доходів грають в більшій мірі регулюючу функцію. Це пояснює той факт, що в країнах ЄС частка доходів від комерціалізації, що передається дослідникам, як правило, досить велика.

Існує ряд дуже успішних прикладів ліцензування, але більш ніж в 90% випадків витрати на реєстрацію і зміст патентів вище, ніж дохід від ліцензування. Виручка від діяльності, пов'язаної з правами на інтелектуальну власність, дуже важлива для окремого дослідника і інституту, але цей дохід рідко перевищує 5 % від загального доходу інституту. Контрактні дослідження і спільні з промисловістю проекти для державних дослідницьких організацій більш істотні, ніж дохід від ліцензування.

Системи управління рішеннями і результатами найбільш ефективні саме для певної країни і унікальні як продукт певних історичних, економічних умов і політичної волі. Проте, багато елементів системи управління багато в чому схожі і мають універсальне застосування з досить передбачуваною результативністю. Наприклад, у багатьох країнах ЄС діє гармонізує законодавство в галузі інноваційної діяльності в області фінансової, організаційної та правової підтримки та захисту інновацій, яке успішно може бути адаптоване в Україні.

Серед успішних рішень промислово розвинених країн ЄС в галузі управління інтелектуальною власністю, перспективними для освоєння на українському ґрунті, є:

– державне кредитування інноваційних компаній за пільговими ставками;

– державні гарантії для отримання банківських кредитів;

– розміщення державного замовлення на НДДКР стратегічно важливої продукції, включаючи соціальні замовлення, приватно-державне партнерство;

– пайова участь (фінансування) наукових досліджень (до 50%), розділ прибутку від роялті між державними НДІ, дослідником і посередником, наприклад, через бюро з комерціалізації / патентне бюро / офіс з трансферу технологій;

– податкові пільги (дохід від передачі технологій підлягає зниженому оподаткуванню);

– стимули в області інституційних вигод (бюджет, пов'язаний з результатами передачі технологій, державні «кар'єрні кредити»вченим і дослідникам);

– прискорена амортизація;

– експортно-імпортні квоти для підтримки конкурентоспроможності національного наукомісткого продукту;

– відстрочки зі сплати податків при інвестуванні у власні НДДКР [1].

В результаті впровадження перерахованих форм державної підтримки в країнах ЄС склався ефективний механізм розвитку національної інноваційної системи (НІС), яка ефективно об'єднала правове, економічне, бухгалтерське, технологічне та управлінське супроводження на основі приватно-державного партнерства (ПДП) [2] і вільної ринкової конкуренції в зрозумілому і логічно несуперечливому правовому полі. Саме нерозвиненість такого механізму в Україні є головною причиною її відставання в інноваційній сфері.

1. Лісабонська стратегія и метод «відкритої координації. 12 рекомендацій з розробки ефективної багаторівневої стратегії. – Париж: Notre Europe, 2004. – 248 с.

2. Public/Private Partnerships for Innovation: Policy Rationale, Trends and Issues. – Paris: OECD, 2003. – 180 p.

Ірина СЛАВЕТИНСЬКА-РОМАНЕСКУЛ
слухачка ДРІДУ НАДУ

МІСЦЕВЕ САМОВРЯДУВАННЯ: ФЕДЕРАТИВНА РЕСПУБЛІКА НІМЕЧЧИНА

Модель місцевого самоврядування Німеччини, як і модель її політичного устрою в цілому, вважається однією з найефективніших у світі. Місцеве самоврядування Німеччини, вважають експерти, є одним із базових елементів суспільства і держави і успішно справляється з покладеними на нього завданнями.

Місцеве самоврядування в Німеччині – це питання компетенції суб'єкта федерації. Кожна федеральна земля має право вирішувати це питання по -своєму, а федеральний центр не має права втручатися в питання організації місцевого самоврядування. Таким чином, правова база для функціонування місцевого самоврядування – це закони федеральних земель. Єдиний законодавчий акт федерального рівня – це 28 стаття Основного закону, яка говорить, що громада має право на самоврядування, а держава зобов'язана це право надати.

Виходячи з цього, громади мають власні та делеговані зверху (у тому числі обов'язкові і добровільні) повноваження. До власних повноважень належать: постачання громадян водою, електроенергією,

теплом і газом; каналізація, очищення стічних вод, вивіз сміття; планування території; будівництво та утримання місцевих доріг, лікувальних і освітніх установ, спортивних споруд, будинків престарілих, парків, кладовищ; пожежна охорона; оновлення і утримання місцевого транспорту; розвиток комунального господарства.

Існує чітке розмежування повноважень між громадою, районом, землею. Так, громади (малі міста) не ведуть обліку пенсіонерів, вчителів, поліцейських і не займаються їх проблемами, бо робота з пенсіонерами – обов'язок району, а робота з вчителями і поліцейськими – обов'язок землі.

До початку 1970-х років у Німеччині було близько 24 000 муніципальних утворень. Адміністративна реформа, ініційована в 1970-ті роки, зайняла близько 8 – 10 років. У результаті реформи залишилося близько 10 000 муніципальних утворень. Процес укрупнення громад триває. Передбачається мати всього 7 000 муніципальних утворень. Після об'єднання Німеччини в 1990 році перед новими федеральними землями постало завдання проведення реформи місцевого самоврядування, яка зайняла близько 5 років.

У Німеччині жителі і громадяни мають нормативно закріплені можливості брати участь в житті громади і ухваленні рішень у сфері управління комунальним майном [1]. Громадянська вимога передбачає, що громадяни мають намір самі замість ради вирішити певне питання. Як правило, для ухвалення рішення, вимогу повинні підписати від 10 до 100 громадян.

У межах територіальної громади можна виокремити індивідуальних (окремі члени громади) та колективних (громадські організації, асоціації, сусідські групи) суб'єктів, які на місцевому рівні здійснюють влив на процеси управління комунальним майном. Незважаючи на наявність значних відмінностей (статус, кількість членів, обсяг повноважень тощо), колективні суб'єкти виступають певною проміжною ланкою, опосередковують зв'язки окремих членів територіальної громади з усією спільнотою. Такі колективні суб'єкти репрезентують інтереси своїх членів, функціонують як своєрідні центри громадської активності, через систему безпосередніх контактів забезпечують включення мешканців у широку мережу різноманітних соціальних відносин та, загалом, чинять більш потужний влив на муніципальне господарство [2].

Раніше органи місцевого самоврядування в Німеччині діяли самостійно, але зараз вони все більше спираються на співпрацю з неприбутковими і комерційними організаціями. На місцевому рівні спостерігається процес об'єднання ресурсів держави, органів місцевого самоврядування, приватного сектора, добровільних організацій і різних фондів для поліпшення якості життя населення.

Громади та громадські союзи, а також на їх органи управління можуть бути суб'єктами виконання певних державних завдань, які

вирішуються відповідно до вказівок вищестоящих державних органів. Держава зобов'язана гарантувати отримання громадами та їх спілками грошових коштів, необхідних для виконання таких завдань, і надати їм джерела доходів, якими вони можуть розпоряджатися під власну відповідальність. Слід звернути увагу, що міста і Берлін і Гамбург, маючи федеральний статус,є одночасно громадами. Відають вони розвитком інфраструктури, громадським транспортом, туризмом, житловим будівництвом, шкільними та дошкільними установами, утриманням доріг, лікарень, театрів, бібліотек, музеїв, соціальних і спортивних установ. Вони можуть встановлювати і стягувати визначені законом податки і збори.

Отже, до головних аспектів самоврядування на рівні громад можна віднести велику низку питань із забезпечення функціонування інфраструктурних елементів міста, а також заходи задля забезпечення соціальної гармонії; формування життєвого середовища та перспективне планування: планування розвитку міста, екологія, розвиток культури і засобів комунікації, фінансування яких відбувається за участю федеральних та земельних коштів на основі складених договорів з громадою.

1. Местное самоуправление в Германии : (на примере Положения об общинах земли Баден-Вюртемберг) / [пер. с нем. Р. Кунце ; гл. ред. В.В. Жданович]. – М. : ДЕЮРЕ, 1996. – 200 с.

2. Элерс Д. Местное самоуправление в Германии / Д. Элерс // Государство и право. – 2002. – № 3. – С. 68 – 74.

Тетяна ХМІЛЬ
к. філос. н., доцент, доцент кафедри права та європейської інтеграції ДРІДУ НАДУ

КОНКОРДАТНА СИСТЕМА ЦЕРКОВНО-ДЕРЖАВНИХ ВІДНОСИН: ЄВРОПЕЙСЬКИЙ ДОСВІД

Згідно із статтею 8 Закону України «Про основи національної безпеки України» одним з основних напрямів державної політики з питань національної безпеки України у внутрішньополітичний сфері є забезпечення міжконфесійної стабільності та запобігання конфліктним загостренням на релігійній основі, недопущення протистояння різних церков, у тому числі щодо розподілу сфер впливу на території України. Сучасні складні умови дедалі загострюють міжконфесійні суперечності і можуть стати ще одним фактором соціальної напруги в такої делікатної сфері духовного життя, якою є релігія, з цієї причини необхідно шукати нові форми взаємодії світської та духовної влади на інституціональному рівні. Незважаючи на проголошення у багатьох країнах відокремлення